

T É T E L E K
AZ ÖSSZES
J O G -
ÉS
ÁLLAMTUDOMÁNYOKBÓL,

MELYEKET

A PESTI MAGYAR K. TUDOMÁNY.-EGYETEMEN

KIÁLLOTT SZIGORLATCK UTÁN

A JOGTUDORI FOKOZAT ELNYERÉSE VÉGETT

A TEKINTETES

JOGI KAR HELYBENHAGYÁSÁVAL

NYILVÁNOS VITATKOZÁS ALÁ

BOCSÁT

PAP L Á S Z L Ó,

Tekintetes Doboka vármegyének tiszteletbeli főjegyzője, törvényszéki aljegyzője, iskolatanácsának tagja, az erd. román irodalmi és népmívelési egylet rendes tagja.

1869. október hó 30-án déli 12 órakor.

~~~~~
PEST, 1869.

Nyomatott Kocsi Sándor saját könyvnyomdájában.

Aldunaszor 9. sz.

TEREK

1893

106-

18

ALLAMTUDOMÁNYOKBOL

1893

A LEGTIS MAGYAR K. TUDOMÁNY-EGYETEM

KIADOTT BEGRÉSZETT OTTAN

A JOGUDORI FOKOZAT KÉTERESE VÉGÉTT

A TERKIVETES

JOGI KÁR HETIYENNYAGYASVAL

NYELVÉZS VITATKOZÁS VÉL

1893

PAP LÁSZLO

KNY-19-00167

1893

Magyarországi Kései Széchenyi Könyvtár

1893

NAGYMÉLTÓSÁGÚ

BUTYÁSZAI

Y A N C S A J Á N C S

URNAK,

HITTUDOR,

GYULA-FEHÉRVÁRI GÖR. KAT. ÉRSEK,

KIR. VALÓSÁGOS BELSŐ TITKOS TANÁCSOS,

RÓMAI GRÓF,

AZ ERDÉLYI ROMÁN IRODALMI S NÉPMIVELÉSI EGYLET ALAPÍTÓ.

TAGJA stb.

A TUDOMÁNYOK ÉS MŰVÉSZETEK LELKES PÁRTFOGÓJÁNAK.

KIVÁLÓ, MÉLY TISZTELETEM ÉS HÁLÁM

JELÉÜL

AJÁNLOM.

I. Az észjogból.

1. Az észjog nyomaira az ó-kor mivelte nemzeteinél akadunk, s csak mint tudomány mondható az uj-kor szüleményének.

2. Minden ember személy, s a gondolat-, vallás- és erkölcsi szabadság, mint ilyent megilleti.

3. Észjogilag sem az örökösödési, sem a végrendekezési jogot nem igazolhatni.

4. Az állam jogilag tekintve csak államszerződésen alapulhat.

5. A hadviselés igazságos, — az erőszak azonban ez állapotban is az észjog uralma alatt áll.

6. Az általános örökbéke eszméje nem hiu képzelemény, hanem szükséges követelménye az észnek.

II. A római jogból.

1. A római jog fejlődésére és átidomítására az „*edicta praetorum*“ és „*responsa prudentum*“ leghatályosabb befolyással volt.

2. A *compensatio* által a követelések nem *ipso jure*, hanem csak *ope exceptionis* szűnnek meg.

3. A kölcsönadás, *elidegenitést* tartalmaz.

4. A végrendeletnek legfőbb és leglényegesebb kelteke a „*directa heredis institutio*“

5. Az elévülés csak a keresetet, nem pedig az annak alapjául szolgáló jogot szünteti meg.

III. Az egyházjogból.

1. Az 1855-ki concordatum érvényessége a magyar közjog szempontjából nem alap nélkül kétségbe vonatik.
2. A házassági szentség kiszolgáltatói maguk a felek.
3. Isteni jogon nyugvó házassági akadályok alól a pápa sem menthet fel.
4. Az egyházi tized önkénytes adakozásból eredett s csak későbbben főleg az állam hozzájárulása folytán vált kötelezővé.

IV. A magyar magánjogból.

1. Nem bir mind az, a mi a magyar törvénytárban foglaltatik, törvény erejével; és viszont sok valóságos törvény van, a mi nincs a törvénytárban.
4. A magánpecsét alatt eladott nemesi birtok régiebb jogunk szerint csak zálognak tekintetett.
3. Az osztály a jogközösségnek okozata.
4. A telekkönyv a földbirtok létviszonyait feltüntető közhitelű okmány.
5. Az orszb. ért. a köteles részt átvette némi módosítással az ausztr. jogból.

V. Az ausztriai magánjogból.

1. Az ausztriai jog az észjogot jogforrásul ismeri el.
2. Az állampolgárság hiánya magánjogok szerezhetőseére akadályul rendszerint nem szolgál.
3. A feltétlenül tett örökös nyilatkozat feltételessé többé nem tehető; de nem viszont.
4. Az ajándékozó csak úgy nyer kereseti jogot, ha az ajándékozási szerződés írásba foglaltatott.
5. Végrendeleti szerződés érvényesen csak házastársak közt köthető.

VI. A polgári törvénykezésből.

1. A pertári kezelés, mint a peresügyek gyorsabb befejezésére és elintézésére szolgáló intézmény, törvénykezésünkben előhaladásként üdvözölhető.

2. A rendes eljárás a felek kölcsönös megegyezésével jegyzőkönyvi tárgyalásra változtatható át.

3. Ha a fél valamely perirat be nem adása miatt egyszer igazolással élt, ugyanazon periratra nézve másodizben csak perujítást vehet igénybe.

4. Birói parancsok ma már igénybe nem vehetők.

5. Az érvényben levő törvénykezési rendtartás a nyilvánosságot behozván, a sommás eljárásban bevett szóbeliség nagyobb mérvbeni alkalmazását is czélszerűen előkészítette.

VII. A büntető jog és eljárásából.

1. Jogi személyek büntett alanyai nem lehetnek.

2. A büntetés, mint a jogsértésnek az igazság elvei szerinti megtorlása, jogos.

3. A halálbüntetés jogos, czélszerű és szükséges.

4. Hamis eskünél bűnkisérlet nem létezik.

5. Bűnjelenségekből halálbüntetésnek helye nincs.

6. A fejedelem kegyelmet adhat az elítéltnak, ha az nem is kéri.

VIII. A magyar váltójog és eljárásból.

1. A váltóüzlet a váltó kiadásával kezdődik.

2. A váltóképesség megszorítottabb, mint a német váltórendszabályban.

3. Azon elv: *nemo plus juris in alterum transferre potest, quam quod ipse habet*, a váltójogban nem mindig áll.

4. A váltó elévülése a kereset beadása s nem annak kézbesítése által szüntettetik meg.

5. A „*jus retentionis*“ a váltójogban megengedhető.

IX. A politikai tudományokból.

1. A gépek alkalmazása a műiparnál jótékony hatással bír.
2. Bármely kormány biztos alapon csak addig nyugszik, míg akarata összhangzásban van a nemzet akaratával.
3. Az adók csak a tiszta jövedelemből veendőek.
4. Az esküdtszéki intézmény bűnügyi pereknél czélszerű.
5. A törvénykezési eljárásnak nyilvánosnak és szóbelinek kell lenni.
6. Az állam czéljainak elérésére leghatalmasabb eszköz a népnevelés.

X. A statistikából.

1. A statistikának legjobb forrásai a hivatalos adatok.
2. A törvénytelen gyermekek szaporodása a birodalmi népesebb városokban, kóros társadalmi állapotokra mutat.
3. Erdélynek arany- és sóbányái helyesebb művelési mód- és jó vasut-hálózat mellett világfontosságuakká válhatnak.
4. A kereskedési mérleget nagyjából a gyártmányok kivitele teszi activvá.
5. A közoktatásügy eddigelé még csekély mértékben veszi igénybe az osztrák-magyar birodalomnak pénzerőit.